

การประเมินโครงการระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนกันเกราพิทยาคม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 1

An Evaluation of Development of Student Support System Project in Kankraowphittayakom School
Under Nakhonratchasima Primary Educational Service Area Office 1

ดร.อนงค์ อมรรัตน์เศรษฐ์¹
Dr.Anong Amonrattanaset¹

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมายการวิจัยเพื่อประเมินด้านบริบทของโครงการระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ประเมินด้านปัจจัยนำเข้าของโครงการระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนกันเกราพิทยาคม ประเมินด้าน กระบวนการดำเนินงานของโครงการระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนกันเกราพิทยาคม และประเมินด้านผลผลิต ของโครงการระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนกันเกราพิทยาคม คณะกรรมการอำนวยการ (ที่มนำ) จำนวน 8 คน ประกอบด้วย ผู้อำนวยการโรงเรียน จำนวน 1 คน และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 7 คน คณะกรรมการ ดำเนินงาน (ที่มทำ) จำนวน 20 คน ประกอบด้วย ครูประจำชั้นอนุบาลปีที่ 2 – มัธยมศึกษาปีที่ 3 คณะกรรมการเครือข่าย ผู้ปกครองนักเรียน ชั้นอนุบาลปีที่ 2 – มัธยมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 55 คน และนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 – มัธยมศึกษา ปีที่ 3 จำนวน 145 คน ปีการศึกษา 2563 โรงเรียนกันเกราพิทยาคม อำเภอโนนสูง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษานครราชสีมา เขต 1 เครื่องมือที่ใช้ในการประเมินโครงการ เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นในการดำเนินงาน โครงการระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนกันเกราพิทยาคม โดยใช้แบบการประเมินโครงการแบบซีบีพี (CIPP Model) ใน 4 ด้าน ผลการศึกษาพบว่า ผลการประเมินโครงการระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนด้านบริบท โดยรวมอยู่ใน ระดับมาก ผลการประเมินโครงการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ด้านปัจจัยการนำเข้าโดยรวมอยู่ในระดับ มาก ผลการประเมินด้านกระบวนการ (Process Evaluation) ผลการประเมินโครงการระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ด้านบริหารจัดการตามโครงการระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยรวมอยู่ในระดับมาก ผลการประเมินโครงการระบบ การดูแลช่วยเหลือนักเรียน ด้านการดำเนินงานตามขั้นตอนระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยรวมมีการปฏิบัติอยู่ใน ระดับมาก ผลการประเมินโครงการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ด้านการจัดกิจกรรมพัฒนา ส่งเสริม แก้อาชีพและช่วยเหลือ นักเรียน โดยรวมอยู่ในระดับมาก ผลการประเมินโครงการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ด้านผลผลิต โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

คำสำคัญ: ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน

¹ผู้อำนวยการ โรงเรียนกันเกราพิทยาคม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 1

¹Director of Kankrao Pittayakhom School Nakhon Ratchasima Primary Educational Service Area Office 1

ผู้ติดต่อ, อีเมล: ดร.อนงค์ อมรรัตน์เศรษฐ์, anong.amor@gmail.com

รับเมื่อ 12 มิถุนายน 2565 แก้ไข 13 สิงหาคม 2565 ตอรับ 15 สิงหาคม 2565

ABSTRACT

The purpose of this research was to assess the context of the student support system project. Assessment on the inputs of the Kankraowphittayakom School Student Support System Project. Assessing the operational processes of the Kankraowphittayakom School Student Support System Project and to evaluate the productivity of the project of the student support system at Kankraowphittayakom School. Administrative committee (leader team) consisting of 8 people, consisting of school director 1 person and basic education committee 7 people. 2–Middle School 3, Student Parent Network Committee Kindergarten 2–secondary school 3, 55 people and primary school students 4–secondary school 3, 145 students, academic year 2020. Kankraowphittayakom School, Non Sung District, under the Nakhon Ratchasima Primary Educational Service Area Office 1. This is an opinion questionnaire for the implementation of the project of the student support system at Kankraowphittayakom School by using the Zipp Project Assessment Model (CIPP Model) in 4 aspects. Contextual Student Support System Project Assessment Overall, it's at a high level. Assessment results of the student support system project The overall import factor was at the level Process Evaluation Results. Assessment results of the student support system project Management according to the student support system project Overall, it's at a high level. Assessment results of the student support system project Operations according to the steps of the student support system Overall, the practice was at a high level. Assessment results of the student support system project in organizing activities for development, promotion, correction and assistance to students Overall, it's at a high level. The results of the assessment of the student support system project in terms of overall productivity were at the highest level.

Keyword: Student Support System

กุ่มิหลัง

ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน คือกระบวนการที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เชื่อว่าเป็นนวัตกรรมสำคัญที่จะช่วยพิทักษ์ ปกป้อง คุ้มครอง และช่วยเหลือนักเรียนให้อยู่รอดปลอดภัยจากสถานการณ์ ปัญหาสังคมที่กำลังวิกฤตอยู่ในขณะนี้ และยังเห็นว่าหมดยุคแล้วที่โรงเรียนจะปกครองนักเรียนด้วยการใช้ความรุนแรง เพื่อแก้ไขความผิดพลาดของนักเรียนหรือบังคับขู่เข็ญให้นักเรียนปฏิบัติตามกฎระเบียบ โดยไม่ได้จัดกิจกรรมให้เด็ก ๆ ได้เรียนรู้ถึงคุณค่าของพฤติกรรมที่พึงประสงค์ และยังโรงเรียนไหนมีความรุนแรงกับนักเรียนมากเพียงใดก็จะส่งผลให้นักเรียนออกกลางคันหรือพ้นไปจากระบบการศึกษามากขึ้น อันเป็นการผลักดันนักเรียนให้ก้าวเข้าสู่วงจรปัญหาสังคมอย่างที่ครูเองก็คาดไม่ถึง (สันติสุข สันติศาสนสุข, 2553, หน้า 86) เด็กและเยาวชนในยุคปัจจุบันจำนวนไม่น้อย ได้รับผลกระทบจากปัญหาและสภาพแวดล้อมที่ไม่สร้างสรรค์ในสังคม ทำให้พฤติกรรมแตกต่างไปจากเด็กและเยาวชนในอดีต แม้ว่าผู้ปกครอง ครู อาจารย์ และคนทำงานด้านเด็กจะใช้ความรักความปรารถนาดีอย่างมากมายเพียงใดก็ตามก็ไม่อาจพิทักษ์ ปกป้อง และคุ้มครองเด็กและเยาวชนให้ปลอดภัย หรือมีพฤติกรรมตามที่สังคมคาดหวังไว้ สาเหตุที่ทำให้เด็กและเยาวชนมีพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม เป็นผลมาจากปัจจัยเสี่ยงต่าง ๆ เช่น ปัจจัยเสี่ยงจากสภาพครอบครัว ปัจจัยเสี่ยงจากโรงเรียน ปัจจัยเสี่ยงจากชุมชนและสังคม ปัจจัยเสี่ยงจากเพื่อน และปัจจัยเสี่ยงจากบุคลิกภาพหรือตัวนักเรียน จากปัญหาดังกล่าว สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานจึงเห็นความสำคัญของระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ซึ่งเป็นนวัตกรรมที่เกิดจากความร่วมมือของกรมสุขภาพจิตและกรมสามัญในอดีต จะเป็นเครื่องมืออีกชิ้นหนึ่งที่จะช่วยให้โรงเรียนและสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ได้ใช้เป็นกลไกในการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในศตวรรษที่ 21 ซึ่งแวดล้อมไปด้วยข้อมูลข่าวสาร

ปัญหาเศรษฐกิจและสังคมที่มีความรวดเร็ว ได้อย่างเท่าทันทั่วถึงถูกต้องและเป็นธรรมกับเด็กและเยาวชนทุกคน (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2552ก, หน้า 3 - 7)

โรงเรียนในฐานะที่เป็นหน่วยงานที่ต้องรับผิดชอบในการสร้างเสริมคุณภาพชีวิตและแก้วิกฤตสังคม จึงควรนำระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนมาประยุกต์ใช้และพัฒนาให้เหมาะสมกับบริบทของตนเอง โดยมุ่งหวังให้บุคลากรที่เกี่ยวข้องทุกคนร่วมมือกันดำเนินงานและที่สำคัญที่สุด คือ บทบาทของครูปรึกษาที่ต้องเอาใจใส่ดูแลนักเรียนทุกคนอย่างเต็มความสามารถ ด้วยความรัก ความเอื้ออาทร และความเข้าใจอย่างกัลยาณมิตร ทั้งนี้ เพื่อสามารถให้ความช่วยเหลือนักเรียนทั้งในเชิงสร้างเสริมภูมิคุ้มกัน การป้องกันมิให้เกิดปัญหา การส่งเสริมการพัฒนาตามศักยภาพ ตลอดจนจนสามารถแก้ไขปัญหาเบื้องต้นได้ โรงเรียนก้นเกราพิทยาคม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 1 เป็นโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา เปิดสอนตั้งแต่ระดับอนุบาล 2 ถึงมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในปีการศึกษา 2563 มีนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 2-3 จำนวน 31 คน นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 - 6 จำนวน 93 คน นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3 จำนวน 79 คน รวมทั้งสิ้น 203 คน ได้นำระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ตามที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้กำหนดนโยบายให้สถานศึกษาทุกแห่งดำเนินการดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อให้เด็กนักเรียนทุกคนได้รับการดูแลช่วยเหลืออย่างทั่วถึงและครบทุกคน โดยมีผู้ปกครอง ชุมชน หน่วยงาน และองค์กรที่เกี่ยวข้องเข้ามามีส่วนร่วม โรงเรียนได้ดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างเป็นระบบและกำหนดไว้เป็นส่วนหนึ่งของนโยบายโรงเรียนในด้านดูแลช่วยเหลือนักเรียน เพื่อส่งเสริมพัฒนา ป้องกันและแก้ไขปัญหาให้นักเรียน และนักเรียนมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ มีภูมิคุ้มกันทางจิตใจ มีคุณภาพชีวิตที่ดี มีทักษะในการดำรงชีวิต และรอดพ้นจากวิกฤตทั้งปวง โรงเรียนได้จัดประชุมเชิงปฏิบัติการ เพื่อให้บุคลากรในโรงเรียนได้ร่วมกันศึกษาและวิเคราะห์สภาพปัจจุบันและปัญหาของนักเรียน และมีความรู้ ความเข้าใจ เกี่ยวกับกระบวนการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

ผู้รายงานโครงการในฐานะผู้บริหารโรงเรียน ได้ตระหนักและเห็นความสำคัญในระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน จึงได้ดำเนินจัดทำโครงการระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยความร่วมมือของบุคลากรในสถานศึกษา คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้ปกครอง ชุมชน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนอย่างเป็นระบบ ตามแนวทางที่สำนักงานคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานกำหนดและเหมาะสมกับบริบทของสถานศึกษา ผู้ประเมินได้ประเมินโครงการระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนเพื่อนำผลมาใช้ในการปรับปรุงแก้ไขและพัฒนาางระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างต่อเนื่อง อันจะส่งผลให้นักเรียนมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ และมีทักษะชีวิต สามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุขได้อย่างยั่งยืน

คำถามการวิจัย

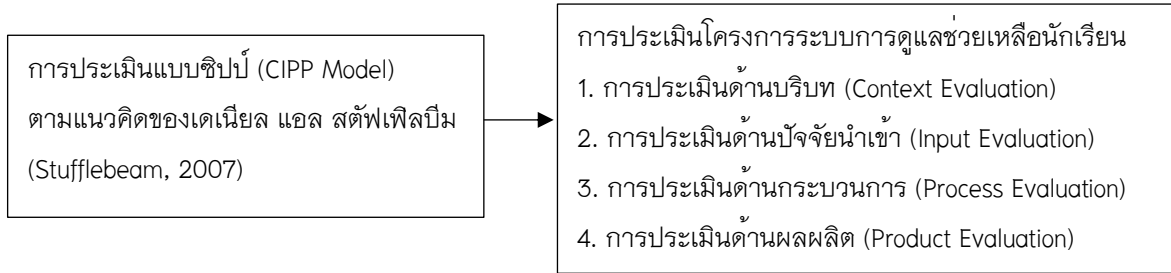
1. การประเมินโครงการระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนก้นเกราพิทยาคมมีความพึงพอใจมากน้อยเพียงใด
2. แนวทางการส่งเสริมการจัดกิจกรรมตามโครงการระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนก้นเกราพิทยาคม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 1

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อประเมินโครงการระบบการดูแลนักเรียน โรงเรียนก้นเกราพิทยาคม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 1

2. เพื่อศึกษาแนวทางการส่งเสริมการจัดกิจกรรมตามโครงการระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนกันเกราพิทยาคม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 1

กรอบแนวคิดการวิจัย

ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการประเมินโครงการโครงการระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนกันเกราพิทยาคม ปีการศึกษา 2563 ใช้วิธีเลือกแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive Selection) มีดังนี้

1. คณะกรรมการระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนกันเกราพิทยาคมจำนวน 28 คน
2. ครูช่วยผู้ปกครองนักเรียนของโรงเรียนกันเกราพิทยาคม จำนวน 55 คน
3. นักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 – มัธยมศึกษาปีที่ 3 ของโรงเรียนกันเกราพิทยาคม

จำนวน 145 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าเป็นแบบสอบถามการดำเนินงานตามโครงการระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนกันเกราพิทยาคม มีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ สอบถามการดำเนินงานตามโครงการระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนกันเกราพิทยาคม 4 ด้าน คือ ด้านบริบท ด้านปัจจัย การดำเนินงาน ด้านกระบวนการและด้านผลผลิต แบบสอบถามมีทั้งหมด 4 ชุด ดังนี้

- ชุดที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับบริบทของการดำเนินโครงการ จำนวน 10 ข้อ
- ชุดที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยของการดำเนินโครงการ จำนวน 10 ข้อ
- ชุดที่ 3 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับกระบวนการการดำเนินโครงการ จำนวน 29 ข้อ
- ชุดที่ 4 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับผลผลิตของการดำเนินโครงการ จำนวน 20 ข้อ

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในขั้นตอนนี้ ผู้รายงาน ได้เก็บรวบรวมข้อมูล เป็น 3 ระยะ ดังนี้

ระยะที่ 1 เก็บรวบรวมข้อมูลก่อนการดำเนินโครงการ เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบสอบถาม ฉบับที่ 1 ด้านบริบท และฉบับที่ 2 ด้านปัจจัยนำเข้า ในระหว่างวันที่ 25 – 31 พฤษภาคม 2564

ระยะที่ 2 เก็บรวบรวมข้อมูลระหว่างการดำเนินโครงการ เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบสอบถาม ฉบับที่ 3 ด้านกระบวนการ ในระหว่างวันที่ 15 มิถุนายน 2563 ถึงวันที่ 31 มกราคม 2564

ระยะที่ 3 เก็บรวบรวมข้อมูลหลังการดำเนินโครงการ เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบสอบถาม ฉบับที่ 4 ด้านผลผลิต ระหว่างวันที่ 10 – 20 กุมภาพันธ์ 2564

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. สถิติพื้นฐาน ได้แก่
  - 1.1 ค่าเฉลี่ยของประชากร (μ)
  - 1.2 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของประชากร (σ)
2. สถิติที่ใช้ในการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ ได้แก่
  - 2.1 ค่าดัชนีความสอดคล้องของข้อคำถาม (Index of Item Objective Congruence: IOC)
  - 2.2 ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Cronbach's Alpha Coefficient: α)

สรุปผลการวิจัย

การประเมินการดำเนินโครงการระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนกัณทรพิทยาคม สามารถสรุปผลการประเมินโครงการ ดังนี้

1. ผลการประเมินด้านบริบท (Context Evaluation)

ผลการประเมินโครงการระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนด้านบริบท โดยรวมอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 อันดับแรก คือ วัตถุประสงค์ของโครงการระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนสอดคล้องกับนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา วัตถุประสงค์ของโครงการระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนสอดคล้องกับความต้องการของผู้ปกครอง ชุมชน และวัตถุประสงค์ของโครงการเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนตามลำดับ

2. ผลการประเมินด้านปัจจัยนำเข้า (Input Evaluation)

ผลการประเมินโครงการระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ด้านปัจจัยการดำเนินงานโดยรวมอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 อันดับแรก คือ ผู้บริหารให้ความสำคัญและเป็นผู้นำในการดำเนินงานตามโครงการระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน การแต่งตั้งคณะกรรมการฝ่ายต่าง ๆ ซึ่งประกอบด้วยผู้บริหาร ครู และคณะกรรมการสถานศึกษา และการจัดสรรงบประมาณสนับสนุนในการดำเนินงานตามโครงการระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างเพียงพอ ตามลำดับ

3. ผลการประเมินด้านกระบวนการ (Process Evaluation)

3.1 ผลการประเมินโครงการระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ด้านบริหารจัดการตามโครงการระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยรวมอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 อันดับแรก คือ การกำหนดโครงสร้างการบริหารงานตามโครงการระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน อย่างชัดเจน การกำหนดปฏิทินการปฏิบัติงานตามกิจกรรมของโครงการอย่างชัดเจน และการสรุปรายงานผลการดำเนินงานแก่ผู้เกี่ยวข้องทราบ

3.2 ผลการประเมินโครงการระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ด้านการดำเนินงานตามขั้นตอนระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 อันดับแรก คือ ด้านการป้องกันช่วยเหลือนักเรียน การส่งเสริมและพัฒนานักเรียน และการส่งต่อนักเรียน

3.3 ผลการประเมินโครงการระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ด้านการจัดกิจกรรมพัฒนา ส่งเสริม แก้ไข และช่วยเหลือนักเรียน โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุดเรียงลำดับค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 อันดับแรก คือ การจัดกิจกรรมส่งเสริม

พัฒนานักเรียนให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ การดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ เป็นไปตามวัตถุประสงค์ และคณะกรรมการ
ดำเนินการรายงานผลการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ให้ผู้เกี่ยวข้องทราบ

4. ผลการประเมินด้านผลผลิต (Product Evaluation)

ผลการประเมินโครงการระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ด้านผลผลิต โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด
เรียงลำดับค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 อันดับแรก คือ นักเรียน มีภูมิคุ้มกันในตนเอง สามารถหลีกเลี่ยง สิ่งเสพติดและอบายมุข
ต่าง ๆ ได้ นักเรียนมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ และมีความตระหนักในการป้องกัน แก้ไขปัญหาเสพติดในโรงเรียนและ
ชุมชน และนักเรียนมีสุขภาพจิตที่ดีสามารถปรับตัวเข้ากับสังคม และสิ่งแวดล้อมต่าง ๆ ได้อย่างเหมาะสม ตามลำดับ

5. ข้อเสนอแนะในการดำเนินโครงการระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนกันทรวิทียาคมแต่ละด้าน
มีดังนี้

5.1 ด้านบริบท (Context Evaluation) โรงเรียนกำหนดเป็นนโยบายให้มีการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง โรงเรียน
ควรจัดทำคู่มือการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนและโรงเรียนควรมีการประสานงานระหว่างหน่วยงานต่าง ๆ

5.2 ด้านปัจจัย (Input Evaluation) ควรมีการจัดสรรงบประมาณในการดำเนินงานอย่างเพียงพอ ควรบรรจุครู
แนะแนวให้กับโรงเรียน และโรงเรียนควรจัดหาสื่อและอุปกรณ์ในการดำเนินงานอย่างเพียงพอ

5.3 ด้านกระบวนการ (Process Evaluation) ครูควรออกเยี่ยมบ้านนักเรียนอย่างต่อเนื่อง ควรมีการประชุม
ผู้ปกครอง ชั้นเรียนอย่างน้อยภาคเรียนละ 2 ครั้ง และควรมีวิธีการที่หลากหลายในการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล

5.4 ด้านผลผลิต (Product Evaluation) โรงเรียนควรมีการอ่านออก เขียนได้อย่างจริงจัง และจัดกิจกรรม
ที่ส่งเสริมให้นักเรียนมีความรู้ คุณธรรม และมีความรับผิดชอบ

อภิปรายผลการวิจัย

การดำเนินโครงการระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนกันทรวิทียาคม มีประเด็นที่ควรนำมา
อภิปรายผล ดังนี้

1. ด้านบริบท (Context Evaluation) การดำเนินโครงการระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนด้านบริบท โดยรวม
มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า โรงเรียนกันทรวิทียาคมได้นำนโยบายระบบการดูแลช่วยเหลือ
นักเรียนของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานมาปฏิบัติ โดยได้กำหนดนโยบายการดูแลช่วยเหลือนักเรียน
การเสริมสร้างทักษะชีวิต และการคุ้มครองนักเรียนอย่างปลอดภัย และจัดทำมาตรฐานการดำเนินงานระบบการดูแล
ช่วยเหลือ มีการวิเคราะห์ความต้องการของผู้ปกครอง ชุมชนและในการพัฒนาโครงการโรงเรียนได้ใช้กระบวนการ PDCA
เข้ามาบริหารจัดการ และได้นำข้อมูล สารสนเทศมาเป็นข้อมูลพื้นฐานสำหรับการพัฒนาโครงการ พร้อมทั้งได้ศึกษา
ความต้องการ จำเป็นในด้านต่าง ๆ เพื่อนำกำหนดแนวทางการพัฒนา สอดคล้องกับ สถยดี วิวาสุข (2563, บทคัดย่อ)
ศึกษา พบว่า 1) ด้านบริบท โครงการมีความสอดคล้องกับแนวทางการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน
ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน อยู่ในระดับมากที่สุด เนื่องจากการบริหารจัดการระบบการดูแล
ช่วยเหลือนักเรียน เป็นพันธกิจหนึ่งของการบริหารสถานศึกษาและการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน เพื่อให้นักเรียนได้รับการ
ดูแลช่วยเหลือและพัฒนาด้านสุขภาพกาย สุขภาพจิต และสภาพแวดล้อมทางสังคมอย่างทั่วถึง ได้รับการส่งเสริม
พัฒนา ป้องกัน แก้ไขปัญหาทั้งด้านการเรียนรู้และความสามารถพิเศษ ได้รู้จักตนเอง สามารถปรับตัว มีทักษะทางสังคม
และอยู่ในสังคมอย่างเป็นสุข รวมถึงการมีทักษะชีวิต มีสัมพันธภาพที่ดีและเพื่อน ครู และผู้ปกครอง และสอดคล้อง
กับข้อเสนอแนะของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2564, หน้า 89) ที่กล่าวไว้ว่า การดำเนินงานระบบ

การดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนนั้น ควรจัด ประชุมครู บุคลากรที่เกี่ยวข้อง เพื่อวิเคราะห์สภาพปัญหา และความต้องการของโรงเรียน/ชุมชน ร่วมกันกำหนดวิสัยทัศน์ ภารกิจ เป้าหมาย และกลยุทธ์ในการดำเนินงาน

2. ด้านปัจจัยนำเข้า (Input Evaluation) การประเมินโครงการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนกันทรวิทียาคมนด้านปัจจัยการดำเนินงาน โดยรวมมีความพอเพียงอยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า โรงเรียนได้วางแผนการดำเนินงานอย่างเป็นระบบ โดยการจัดประชุมผู้เกี่ยวข้อง ได้แก่ คณะกรรมการสถานศึกษา ผู้ปกครอง และครูทุกคน เพื่อขอความร่วมมือในการดำเนินงาน เช่น การจัดหาวัสดุ อุปกรณ์ และการบริจาคเงินช่วยเหลือ การดำเนินโครงการดังกล่าวได้มีการสำรวจความพร้อมในทุก ๆ ด้าน ทั้งด้าน บุคลากร ด้านสื่อและวัสดุอุปกรณ์ ด้านงบประมาณ และด้านการบริหารจัดการ สอดคล้องกับข้อเสนอแนะของ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน (2564, หน้า 89) ที่กล่าวไว้ว่า การวางแผนการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนควรวางแผนดำเนินงานในส่วนที่เกี่ยวข้อง ดังนี้ พัฒนาบุคลากร เพื่อเป็นการเตรียมความพร้อมให้กับครูและบุคลากรที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายให้เกิดความตระหนัก มีเจตคติที่ดี ตลอดจนการจัดหาสื่อ/นวัตกรรม และสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับการดำเนินงาน และประสานความร่วมมือกับองค์กร หน่วยงานต่าง ๆ เพื่อระดมทรัพยากรในการดำเนินงาน และสอดคล้องกับ สฤณี วิวิธสุข (2563, บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัย พบว่า การประสานงานระหว่างสถานศึกษากับหน่วยงานและบุคคลภายนอก เช่น ผู้ปกครอง เครือข่ายผู้ปกครอง องค์กรต่าง ๆ สาธารณสุข โรงพยาบาล สถานีตำรวจ เป็นต้น เพื่อร่วมมือในการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ส่งเสริมและพัฒนา และป้องกันและแก้ไขปัญหาผู้เรียนร่วมกัน ซึ่งเป็นไปตามทฤษฎีการประเมินด้านปัจจัยนำเข้าที่เป็นการประเมินความเหมาะสมด้านความสามารถของหน่วยงาน และการได้รับการช่วยเหลือในด้านต่าง ๆ ซึ่งจะช่วยให้โครงการดำเนินงานไปได้ เช่น เวลา เงินทุน อาคาร สถานที่ อุปกรณ์เครื่องมือ

3. ด้านกระบวนการ (Process Evaluation) การประเมินโครงการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนด้านกระบวนการดำเนินงานได้แก่ การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล การคัดกรองนักเรียน การส่งเสริมและพัฒนา การป้องกันและแก้ไขปัญหา และการส่งต่อ โดยรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า โรงเรียนกันทรวิทียาคมโรงเรียนมีการอบรมให้ความรู้ความเข้าใจแก่ครูประจำชั้น/ครูที่ปรึกษาทุกคน ทำให้เข้าใจระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ครูสามารถวิเคราะห์ผู้เรียนเป็นรายบุคคล คัดกรองผู้เรียนได้อย่างถูกต้อง ดำเนินการจัดกิจกรรมอย่างหลากหลาย มีการช่วยเหลือผู้เรียนส่งต่อได้ สอดคล้องกับ วิราภรณ์ บุตรพรม (2562, บทคัดย่อ) ครูประจำชั้น/ครูที่ปรึกษา เป็นผู้ที่อยู่ใกล้ชิดกับนักเรียนมากที่สุด และเป็นบุคลากรหลักในการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ดำเนิน กิจกรรมด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล การออกเยี่ยมบ้านนักเรียน คัดกรองนักเรียนและ จัดกลุ่มนักเรียนออกเป็น 4 กลุ่ม คือ กลุ่มพิเศษ กลุ่มปกติ กลุ่มเสี่ยง และกลุ่มมีปัญหา โดยให้ความช่วยเหลือโดยการจัดกิจกรรมส่งเสริมและพัฒนา กิจกรรมการป้องกันและแก้ไข เพื่อพัฒนาศักยภาพ ส่งเสริม ให้นักเรียนที่ทักษะการอยู่ร่วมกันกับผู้อื่น โรงเรียนมีการดูแลเอาใจใส่นักเรียนอย่างใกล้ชิด มีระบบดูแลนักเรียนที่แข็งแรง และนำเทคโนโลยีมาปรับใช้ในการติดตาม นักเรียนอย่างสม่ำเสมอ และมีสมาคมผู้ปกครองและภาคีเครือข่ายให้ความร่วมมือในการ ดำเนินงานและร่วมสะท้อนผลการส่งเสริม พัฒนา และแก้ปัญหานักเรียนร่วมกันอย่างเป็นระบบ ส่วนด้านการส่งต่อนักเรียน โรงเรียนมีการส่งต่อนักเรียนกลุ่มเสี่ยงหรือกลุ่มมีปัญหาอย่าง เป็นระบบ เมื่อพบเด็กที่มีปัญหาหรือมีจำนวนมากและยากที่จะแก้ไข และสอดคล้องกับสุนิสา มาสุข (2560, หน้า 49 - 50) ได้ศึกษา เรื่อง การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของครูโรงเรียนสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดระยอง ผลการวิจัยพบว่า การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของครูโรงเรียนสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดระยองโดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก เรียงจากค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก ได้แก่ ด้านการส่งต่อด้านการส่งเสริมและพัฒนา นักเรียน และด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียน และแนวทางในการเสริมสร้างการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน เรียงตามความสำคัญจากผู้เชี่ยวชาญมากไปหาน้อย คือ ครูควรมีความรู้และ

ความเข้าใจในการคัดกรองนักเรียน ครูควรวางแผนขั้นตอนที่ชัดเจนในการคัดกรองนักเรียน และโรงเรียนจะต้องมีเกณฑ์ที่กำหนดเป็นมาตรฐานเพื่อนำมาคัดกรองและแบ่งกลุ่มนักเรียนอย่างถูกต้อง

ด้านผลผลิต (Product Evaluation)

การดำเนินโครงการระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ด้านผลผลิต โดยรวม ความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า โรงเรียนมีเกณฑ์การคัดกรองที่ถูกต้องและเหมาะสม จัดกิจกรรมให้เหมาะสมกับนักเรียนในแต่ละกลุ่มที่ทางโรงเรียนคัดกรองไว้ ส่งผลให้นักเรียนมีความสามารถในการเรียนรู้ในระดับที่ดีขึ้น และมีความมั่นคงทางอารมณ์ มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี สามารถปรับตัวเป็นแบบอย่างที่ดี และให้คำแนะนำแก่ผู้อื่นได้ มีการจัดกลุ่มนักเรียนสอดคล้องกับสภาพความเป็นจริง นักเรียน กล้าแสดงออกในวาระและโอกาสต่าง ๆ นักเรียนผู้ปกครอง ครู มีความพึงพอใจเกี่ยวกับการดำเนิน โครงการ ตระหนักและเห็นความสำคัญของการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนรวมทั้ง รู้จักใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ ไม่หันไปหาสิ่งเสพติด สอดคล้องกับ รัชพล เกียรติ (2563, บทคัดย่อ) ได้วิจัย เรื่อง การศึกษาการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของผู้บริหารสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เขต 18 พบว่า การพัฒนารูปแบบการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนเน้นกิจกรรมการส่งเสริมและพัฒนาให้นักเรียนกลุ่มเสี่ยงและกลุ่มที่มีปัญหา พบว่า 1) กิจกรรมส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมนักเรียน ผู้วิจัยมีความรู้ความเข้าใจและประสบการณ์ใหม่ ๆ ในการจัดกิจกรรมส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมนักเรียน และสามารถนำมาจัดกิจกรรมจริงในโรงเรียนได้จริง โดยส่งเสริมให้นักเรียนเข้ามามีส่วนร่วมมากยิ่งขึ้น ซึ่งส่งผลให้ครูที่ปรึกษามีความใกล้ชิด ดูแลเอาใจใส่นักเรียน รู้พฤติกรรมของนักเรียน รู้ข้อมูลของนักเรียน นักเรียนมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมร่วมกับครูที่ปรึกษา สามารถวางแผนแก้ปัญหา และส่งเสริมพัฒนาให้นักเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น 2) กิจกรรมประชุมผู้ปกครองนักเรียน ครูที่ปรึกษามีความเข้าใจอันดีกับผู้ปกครองในเรื่องการแก้ไขพฤติกรรมนักเรียน ได้รับความร่วมมือจากผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาพฤติกรรมของนักเรียน ทำให้นักเรียนเป็นคนที่ มีพฤติกรรมและปฏิบัติตามกฎของโรงเรียน 3) กิจกรรมเยี่ยมบ้านนักเรียน ครูที่ปรึกษาและนักเรียนมีความสัมพันธ์อันดีต่อกัน รับรู้ปัญหาของนักเรียนเห็นความสำคัญในการแก้ปัญหาร่วมกัน และเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงานของโรงเรียน ทำให้นักเรียนกลุ่มเสี่ยงและกลุ่มที่มีปัญหา มีการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมไปในทิศทางที่ดีขึ้น นอกจากนี้ เชิงยุทธ มูลเอก (2560, หน้า 119) ศึกษาพบว่า การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนห้องสอน ศึกษา ส่งผลให้นักเรียนมีทักษะในการหลีกเลี่ยง ป้องกันภัยอันตรายและพฤติกรรมไม่พึง ประสงค์ เป็นสมาชิกที่ดีของครอบครัว โรงเรียน ชุมชน และสังคม สามารถจัดการกับปัญหา และอารมณ์ของตนเองได้ มีสุขภาพกาย สุขภาพจิตและสุนิษย์ที่ดี มีเจตคติที่ดี มีทักษะ พื้นฐานในการประกอบอาชีพสุจริตและรู้จักตนเองและพึ่งตนเองได้และสอดคล้องกับข้อค้นพบจากงานวิจัยต่างประเทศที่พบว่า การดูแลช่วยเหลือและพัฒนา นักเรียนให้มีคุณภาพ เกิดจากการให้คำปรึกษาในด้านการเรียนการสอน การสร้างความเชื่อมั่น และความไว้วางใจของนักเรียนที่มีต่อครู (Nkechi, E.E., 2016, p. 119) การใช้มาตรการช่วยเหลือ นักเรียนเป็นรายบุคคลอย่างแท้จริงรวม และการประยุกต์ใช้เครื่องมือที่หลากหลายช่วยให้การ ดูแลช่วยเหลือนักเรียนมีผลสำเร็จมากขึ้น (Sibley, E. et. al., 2017, pp. 109 – 123)

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะเพื่อนำผลไปใช้

1.1 ผู้บริหารสถานศึกษาควรนำผลการวิจัยเกี่ยวกับรูปแบบการพัฒนาโรงเรียนวิถีพุทธด้วยภาคีเครือข่ายไปปรับปรุงประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมกับบริบทของสถานศึกษา

1.2 ผู้บริหารสถานศึกษา คณะกรรมการสถานศึกษา ครู ผู้ปกครอง และชุมชน ต้องมีความเข้าใจ ตระหนัก และเห็นความสำคัญในการพัฒนาโรงเรียนวิถีพุทธด้วยภาคีเครือข่าย โดยร่วมกำหนดเป้าหมาย วิสัยทัศน์ พันธกิจ โครงการ กิจกรรม อย่างชัดเจน

1.3 ผู้บริหารสถานศึกษาต้องให้การเสริมพลังอำนาจแก่ภาคีเครือข่ายอย่างเหมาะสม และต้องให้การมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่ายในการดำเนินการพัฒนาโรงเรียนวิถีพุทธทุกขั้นตอน

1.4 สถานศึกษาควรจัดทำคู่มือรูปแบบการพัฒนาโรงเรียนวิถีพุทธด้วยภาคีเครือข่าย เพื่อเป็นแนวทางในการร่วมกันระหว่างโรงเรียนกับภาคีเครือข่าย และเพื่อภาคีเครือข่ายได้รับการเสริมพลังอำนาจและเสริมสร้างให้กับผู้อื่นเพื่อให้เขามีความสามารถที่จะไปถึงจุดหมายเช่นกัน ดังนั้นในปัจจุบัน การเสริมพลังอำนาจจึงเป็นกลยุทธ์ที่สำคัญที่นำมาประยุกต์ใช้เป็นกิจกรรมสอดแทรกในการพัฒนาทั้งระดับบุคคล ครอบครัวยุทธ กลุ่มองค์กรและชุมชน

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการทำวิจัย ครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษาและพัฒนาารูปแบบการบริหารสถานศึกษาด้วยการบูรณาการพุทธวิธีในการบริหารจัดการแบบมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่าย

2.2 ควรมีการศึกษาและวิจัยรูปแบบการบริหารจัดการโรงเรียนวิถีพุทธในวิถีศตวรรษใหม่

2.3 ควรมีการศึกษาเชิงคุณภาพเกี่ยวกับสภาพ ปัญหาและแนวทางการพัฒนาภาคีเครือข่ายร่วมมือในการดำเนินการโรงเรียนวิถีพุทธ

เอกสารอ้างอิง

กระทรวงศึกษาธิการ. (2552). *หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551*. กรุงเทพฯ:

โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย

เชิงยุทธ มูลเอก. (2560). ผลการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนหนองสนน ศึกษาอำเภอเมือง

จังหวัดแม่ฮ่องสอน. *วารสารบัณฑิตวิจัย*, 6(1), 37 – 48.

รัชพล ที่ยงดี. (2563). *การศึกษาการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของผู้บริหารสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยม เขต 18*. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. ชลบุรี: มหาวิทยาลัยบูรพา.

วิราภรณ์ บุตรพรม. (2562). *แนวทางการพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24*. *วารสารมนุษยศาสตร์และ สังคมศาสตร์ (สทมส.)*, 25(2), 170 – 183.

สฤณี วิวาสุข (2563). การประเมินโครงการพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนจอมพระประชาสรรค์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เขต 33. *วารสารมหาจุฬานาครธรรม*, 8(8), 298 – 310.

สันติสุข สันติศาสนสุข. (2553). องค์ความรู้ เรื่องระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน. *วารสารวิชาการ*, 12(1), 86.

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2559). *การศึกษาสภาพการจัดระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2564). *ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน*. เอกสารสรุปย่อองค์ความรู้.

สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา. สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2552). *แนวทางการบริหาร จัดการหลักสูตร*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.

-
- สำนักรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) (2552). รายงานการ ประเมินตนเองของ
สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา(องค์การ มหาชน) .กรุงเทพฯ: จุดทอง.
- สุนิสา มาสุข. (2562). การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของครูโรงเรียนสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัด
ระยอง. วិทยานิพนธ์ ศษ.ม. ชลบุรี: มหาวิทยาลัยบูรพา.
- Nkechi, E.E. (2016). The Role of Guidance and Counselling in Effective Teaching and Learning in Schools. RAY:
International Journal of Multidisciplinary Studies, 1(2), 36–48.
- Sibley, E. et. al. (2017). The impact of comprehensive student support on teachers: Knowledge of the whole child,
classroom practice, and Teacher Support. *Teaching and Teacher Education*, 65(July), 145–156
- Stufflebeam and Daniel, (2007). The CIPP model for Evaluation. *International Handbook of Educational Evaluation*,
33(45), 31 – 62.

วารสารการบริหารการศึกษาและภาวะผู้นำ
มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร